

AC-1121

agenda

Betreft	128e vergadering van het Audit Committee VWS
Vergaderdatum en tijd	21 januari 2022 10:00-10:30 uur
Vergaderplaats	Webex

Agendapunten

1. *Opening en mededelingen*
2. *Verslag van AC 10 december 2021 (AC-1120)*
3. *Stand van zaken programma 'verbetering financieel beheer VWS' (AC-1122)*
4. *Rondvraag en sluiting*

Secretaris Generaal
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

-

Datum
21 januari 2022

Nummer
128
Kenmerk
AC-1121

Aantal pagina's
1

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Audit Committee

AC-1120

SG
Financieel-Economische
Zaken
Budgettaire zaken

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum
10 december 2021

Nummer
AC-1120

Aantal pagina's
3

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

verslag

Betreft 127e vergadering van het Audit Committee VWS
Vergaderdatum en -tijd 10 december 2021
Vergaderplaats Webex

Aanwezig: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

1. Opening en mededelingen

Afgelopen woensdag het collegelid dhr. [REDACTED] van de Algemene Rekenkamer (AR) langs geweest bij de MVWS. Hier zijn over en weer de stand van zaken en bevindingen uitgewisseld. Dit was een goed en openhartig gesprek, er is verteld waar het programma mee aan de slag is. De AR zou graag alle documentatie over de voortgang ontvangen, ze zien nog te weinig resultaten. Dit heeft FEZ opgepakt. Er is daarnaast ook gesproken over wederzijdse informatievoorziening naar 'buiten'.

Mw. [REDACTED] vervangt mw. [REDACTED] vanuit de Algemene Rekenkamer voor dit overleg en permanent per 1 januari.

2. Verslag AC 29 oktober (AC-1116)

Vastgesteld.

3. Brief ADR (AC-1118)

Dhr. [REDACTED] licht de brief toe. De notitie bevat observaties die een actueel beeld vormen van het programma. De ADR heeft geprobeerd zo dicht mogelijk bij de feiten te blijven met een kleine doorkijk naar de controleverklaring. De ADR ziet dat er veel in gang is gezet, maar nog weinig resultaten. Dit levert momenteel onzekerheden op voor de jaarrekening. De datum van 4 februari 2022 is de uiterste dag waarop VWS nog onderbouwingen kan aanleveren voor de controlewerkzaamheden van de ADR.

Dhr. [REDACTED] ziet een lichtpuntje rondom de ISB's in de brief. Dit vindt de ADR ook een groot winstpunt. De fouten zijn marginaal t.o.v. het beeld van vorig jaar.

Maar de uitdagingen liggen op o.a. afwikkeling van voorschotten en onderbouwingen van prestatieverklaringen.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Budgettaire zaken

Dhr. [REDACTED] vraagt de ADR hoe zij denken dat het komt dat er nog weinig resultaten zijn. Dhr. [REDACTED] vindt dit lastig te bepalen, politieke besluitvorming en complexiteit bij het inzoomen op dossiers zijn wel mogelijke oorzaken. Als voorbeeld noemt dhr. [REDACTED] Coron-IT, bij deze audit zijn er veel afhankelijkheden. De complexiteit wordt aan de voorkant van een dossier dan mogelijk te laag ingeschat.

Datum
10 december 2021

Nummer
AC-1120

Dhr. [REDACTED] wil beamen dat het belangrijkste speerpunt de komende tijd zal zijn het verkrijgen van inzicht. Hiermee worden fouten niet 'weggepoetst', maar vertellen wel de totstandkoming. "En dan is het maar zoals het is." De ambtelijke loyaliteit is er, en hopelijk het moreel ook, maar de werkelijkheid en complexiteit van de crisis haalt VWS momenteel weer in.

Dhr. [REDACTED] maakt het beeld op dat het veel is wat de ADR benoemt en dat keuzes maken hierin niet is te voorkomen. Dhr. [REDACTED] voegt toe dat de werkzaamheden bij mensen liggen die het al heel druk hebben momenteel. Elke keer dat corona om zich heen grijpt, zie je het financieel beheer afglijden.

Dhr. [REDACTED] beaamt ook de complexiteit, ook vanuit partners van VWS, het is dan makkelijker om risico's te vermijden door ze niet aan te gaan. Hiervoor zouden de eisen voor partners van VWS versterkt moeten worden. Dhr. [REDACTED] begrijpt dat dit een in optimale situatie het geval zou zijn. Maar met de snelheid waarmee zaken moeten gebeuren is het überhaupt de vraag of een partner dit op tijd kan leveren.

Dhr. [REDACTED] wil één verschil beamen met vorig jaar: er is nu wel bekend waar de risico's liggen en wat er onder ligt. Op de korte termijn wil FEZ ook inzicht bieden in een zo goed mogelijk jaarverslag. Hierbij is het getrouw beeld van groot belang. Dit doet wel 'pijn' aan de aanbestedingskant, die dossiers krijgen minder aandacht. Ten tweede is het kort-cyclische karakter van de huidige politieke mandaat een probleem. Een jaar vooruit ramen met financiering helpt hierbij, contracten moeten langer worden afgesloten. Mw. [REDACTED] ziet dit mandaat wel steeds meer ontstaan vanuit de politiek. Zeker nu duidelijk is dat corona blijvend is en er golven zullen komen waarop geanticipeerd kan worden. Dit anticiperen kan bijvoorbeeld door bij aanbestedingen te zorgen voor op- en afschaling als dit nodig is.

Mw. [REDACTED] merkt op dat er momenten zijn dat je niet anders kunt. Dit gaat verder dan alleen corona.

Mw. [REDACTED] herkent wat er gezegd wordt over de huidige druk. De regels belemmeren de uitvoering, waarmee pragmatisch moet worden omgegaan. Voorraadbeheer en financiën zijn momenteel geen probleem bij het RIVM.

Dhr. [REDACTED] sluit dit punt af te vermelden dat tot 4 februari gerepareerd wordt wat er valt te repareren en er daarna een streep onder zetten. VWS heeft nu zelf meer beeld waar de eigen onzekerheden zitten. VWS moet de bedrijfsvoeringsparagraaf benutten voor wat er niet goed is gegaan. Dit is beter dan dat alleen wordt geacteerd op constatering van de ADR/AR. VWS zal heel scherp zijn dat daar waar kan, niet weer nieuwe onzekerheden aan toe gaan

voegen. Het vroegtijdig melden aan de Kamer wil dhr. [REDACTED] met FEZ zo goed mogelijk doen.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Budgettaire zaken

4. Stand van zaken programma 'verbetering financieel beheer VWS' (AC-1119, 1119a, 1119b & 1119c)

Dhr. [REDACTED] legt uit dat FEZ de prioriteit en de werkzaamheden legt op het getrouw beeld. De structurele borging zal in de eerste helft van Q1 (15 maart) op een lager pitje staan, met tegelijkertijd het risico dat dit kwetsbaar is.

Datum
10 december 2021

Nummer
AC-1120

Dhr. [REDACTED] uit zijn zorgen dat de structurele borging het kind van de rekening zal worden. De structurele borging is de enige manier om er uiteindelijk uit te komen. Dhr. [REDACTED] reageert dat niet alleen cultuur, maar ook structuur en competenties aanwezig moeten zijn in de organisatie.

Mw. [REDACTED] onderschrijft de zorgen van dhr. [REDACTED]. Mijlpalen in de verschillende deelplannen moeten aanwezig zijn om te kijken of je op koers ligt. Zeker bij structurele borging is dit van groot belang: wanneer wil je wat bereiken? Wie voelt de druk?

Dhr. [REDACTED] legt uit dat de overladenheid van de corona-directies hierbij ook een rol spelen. Daardoor gaan de 1^e - en 2de-lijns taken door elkaar heen. Maar de borging van informatie zodat de 3de lijn zijn werkzaamheden kan uitvoeren is daarbij van belang. Mw. [REDACTED] vult dat dit ook meegenomen wordt in de structurele borging. Het inrichten van de P&C-cyclus gaat door, hierbij speelt ook het vraagstuk rond 1^e en 2de lijn. Maar om dit echt goed te doen is er ook voldoende tijd nodig.

Dhr. [REDACTED] beschrijft dat het ook een mogelijkheid is om meer risico rondom getrouw beeld te aanvaarden en die in de bedrijfsvoeringsparagraaf op te nemen. Hierdoor komt er capaciteit vrij om wel meer focus op de structurele borging leggen in de komende periode. De stappen die hiermee worden gezet kunnen dan meegenomen worden naar de kamer om meer toekomstperspectief te bieden. Dhr. [REDACTED] neemt deze suggestie mee.

5. Rondvraag en sluiting

Dhr. [REDACTED] bedankt alle deelnemers voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Aanleiding

Tijdens het Audit Committee van a.s. vrijdag 21 januari 2022 wordt een update gepresenteerd van (1) de voortgang vanuit het project herstel in relatie tot de jaarverantwoording 2021 en (2) de voortgang vanuit het project kraan dicht. Het integrale beeld over de verantwoording 2021 wordt in de volgende vergadering van het AC gepresenteerd.

Kern

- Het project herstel richt zich vanuit de 17 actiepunten (zie bijlage 1) op de oplevering van de jaarverantwoording 2021 en daarbij op een juiste en tijdige aanlevering en signaleert vervolgacties voor 2022.
 - Vanuit het project herstel kan worden vastgesteld dat de tolerantiegrens over de verantwoording 2021 wordt overschreden (onrechtmatig) op het totaalniveau. De onrechtmatigheid wordt met name bepaald door inkoop (volgen van de aanbestedingsprocedure op dwingende spoed en volledigheid van inkoopdossiers). Begrotingsonrechtmatigheid is cf. laatste inzichten teruggebracht tot ca. € 300 miljoen. De uitsplitsing naar de diverse artikelen moet nog worden gemaakt. Vanwege de corona gerelateerde uitgaven betreft het in ieder geval artikel 1.
 - Project herstel is nog bezig met het aanleveren van verantwoordingsinformatie voor de verantwoording 2021. Aanlevering bij de ADR uiterlijk 4 februari is daarbij leidend.
 - Belangrijkste risico voor getrouw beeld is het vaststellen van de uitgaven aan de laboratoria door het ontbreken van de IT-audit op Coron-it (GGD GHOR). Met het niet tijdig uitvoeren van de IT-audit dient er rekening gehouden te worden met een onzekerheid op het getrouw beeld van de betalingen à € 743 miljoen op de laboratoria (bovenop het hieronder gepresenteerde beeld).
- Het project kraan dicht richt zich op het voorkomen van nieuwe bevindingen; zowel ten aanzien van begrotingsonrechtmatigheden als de rechtmatige uitvoering vanaf het najaar 2021 en voor 2022 en verder.

Toelichting project herstel

De prioritering voor het project herstel is helder en heeft er voor gezorgd dat het project met een duidelijke focus zijn taken oppakt. Hieronder zijn enkele belangrijke punten toegelicht. Project herstel ervaart de consequentie van de hoge werkdruk bij PDC-19 en (in mindere mate) bij Dienst Testen (DT) en zoekt nadrukkelijk afstemming in de komende weken. De verantwoordelijkheid voor getrouw beeld en rechtmatigheidsvraagstukken blijft bij de budgethouder, vanuit het project herstel wordt zoveel mogelijk ondersteuning geboden.

Vanuit het project herstel zien we op dit moment de volgende fouten/onzekerheden (totaal) voor de jaarrekening 2021. In onderstaande tabel wordt € 2,3 miljard gepresenteerd. Dit is boven de toegestane tolerantiegrens. Daarbij dient opgemerkt dat dit slechts de huidige bevindingen zijn vanuit project herstel, maar niet het volledige beeld weergeven zoals naar verwachting opgenomen wordt in de jaarrekening 2021. Dit komt doordat: (1) nog niet alle 17 projecten vanuit herstel afgerond. Het risico, zoals bij de kern geschetst rond de uitgaven van laboratoria is nog niet meegenomen. (2) Daarnaast is in deze tabel het beeld rond staatssteun (VWS-breed) nog niet geactualiseerd. Vorig jaar (verantwoording 2020) leidde dit tot een onrechtmatigheid van circa € 550 miljoen. (3) Ook fouten en onzekerheden buiten deze dossiers zijn nog niet door alle directies aangeleverd. Het beeld wordt richting 15 maart verder aangevuld en fouten worden toegelicht in de bedrijfsvoeringsparagraaf. De verplichtingen die hierboven zijn gepresenteerd vallen voor het overgrote deel op artikel 1.

Het is nu mogelijk om een partieel beeld te schetsen, doordat er binnen de VWS organisatie oordelen zijn gevormd omtrent de inkoopdossiers van PDC en dienst testen (dwingende spoed en volledigheid van de inkoopdossiers). Dit maakt het mogelijk om aan te geven wat in de ogen van de VWS organisatie rechtmatig en onrechtmatig is over 2021. Dit beeld was tijdens het vorige Audit Committee niet compleet.

omvang onrechtmatigheid voor een aantal deelprojecten herstel (oordeel VWS op 17/1)	Omvang verplichtingen	Jaar	toelichting
dwingende spoed	1.877.599.207	2021	(laboratoria, GGD GHOR, zelftesten)
Inkoopdossiers (voldigheid)	89.380.706	2021	onvolledige inkoopdossiers
begrotingsonrechtmatigheid	302.378.000	2021	(SON, meerkosten GGD 2020, aanschaf antilichamen, zuurstofconcentraten)
bankgarantie	24.000.000	2021	testen
totaal	2.293.357.913		

Toelichting dwingende spoed en volledigheid inkoopdossiers

De totale omvang van de inkopen van PDC-19 en DT is € 5,7 miljard. Ruim € 5,5 miljard hiervan loopt mee in de controles van GGD GHOR, vaccins, SON, laboratoria, Open House en zelftesten. Bij de controle op de rechtmatigheid van 43 inkoopdossiers van Dienst Testen (selectie door de ADR) is gebleken dat er 3 dossiers in orde waren, voor 20 dossiers de onderbouwing voor dwingende spoed ontbrak (dit is inmiddels hersteld) en dat 9 dossiers onvolledig zijn dan wel dat er een onjuiste aanbestedingsprocedure is gevolgd. Dit laatste is vaak een gevolg geweest van de snelheid waarmee zaken moesten worden uitgevoerd. Op 11 dossiers is uiteindelijk geen controle uitgevoerd omdat deze verplichtingen zijn ingetrokken.

In goede samenwerking met zowel PDC-19 als DT zijn er voor de gecontracteerde laboratoria, de overeenkomsten met GGD GHOR (2021) en de aanschaf van zelftesten afwegingskaders opgesteld ter onderbouwing van de toegepaste uitzonderingsgrond dwingende spoed. De afwegingskaders zijn (en voor zelftesten in concept) beoordeeld door de WJZ. Dit geeft ons inziens de volgende uitkomst:

	rechtmatig	onrechtmatig
laboratoria	604.734.436	404.912.866
GGD GHOR		1.120.658.593
zelftesten	132.730.708	352.027.748
Dwingende spoed totaal	737.465.144	1.877.599.207
Inkoopdossiers (voldigheid) totaal		89.380.706

De afwegingskaders voor dwingende spoed moeten nog beoordeeld worden door de ADR.

Het inkoopproces en op orde hebben van dossiers vraagt aandacht, ook voor 2022. De fouten komen deels door het ontbreken van voldoende kennis over de vereisten voor dossiervorming, ook omdat deze inkopen buiten de HIS of Inhuurdesk gaan. Vanuit het project herstel wordt gesignaleerd dat er nadere afspraken moeten worden gemaakt over het inkoopproces en de werkwijze. Op die manier kan een bevinding over 2022 worden voorkomen.

Project herstel ziet vanuit de deelprojecten nog een drietal risico's die ofwel de verantwoording 2021 raken of van invloed kunnen zijn op de verantwoording 2022 (laatste is signalering).

- Vaststellen volledigheid administratie: de komende weken moet er nog een uitgebreide controle plaatsvinden op de juistheid en volledigheid van de administratie. Dit geldt met name voor de corona gerelateerde uitgaven.
- Laboratoria, prestatiebeoordeling (Coron-IT): de facturen die laboratoria aan VWS sturen voor de door hen geanalyseerde monsters worden onderbouwd met gegevens uit Coron-IT. Deze applicatie van de GGD GHOR is daarmee de bron voor prestatiebeoordeling. Om als VWS hierop te kunnen bouwen dienen we zekerheid te hebben over de betrouwbaarheid hiervan. Dit kan via een IT-Audit worden beoordeeld. Hiertoe is in december door PDC-19 de opdracht aan de GGD GHOR gegeven. De door de GGD GHOR geselecteerde partij Deloitte heeft de opdracht nog niet formeel gegund gekregen. Met het niet tijdig uitvoeren van de IT-audit (voor 4 februari) kan de uitkomst niet meelopen in de jaarrekening 2021. Er dient rekening gehouden te worden met een onzekerheid op het

getrouw beeld van de betalingen van € 743 miljoen op de laboratoria. Een controle opzetten buiten Coron-IT om deze onzekerheid weg te nemen is wegens de complexiteit niet mogelijk.

- Afwikkeling van voorschotten in 2022: voor meerdere zeer omvangrijke activiteiten wordt de afwikkeling van voorschotten verschoven naar 2022. Het gaat hier om de voorschotten die verstrekt zijn aan de GGD GHOR (€ 900 mln), Stichting Open Nederland (€ 630 mln), Mediq (€ 1,5 mrd) en de meerkosten GGD 2020/2021 (€ 600 mln) en de zorgbonus (€ 2,8 mld). Het afwickelen van deze verstrekte voorschotten vraagt prioriteit in 2022.

Toelichting project kraan dicht

Het project kraan dicht heeft zich de afgelopen periode gericht op een aantal zaken en beïnvloedt met name de rechtmatigheid in uitgaven over 2022 (en/of de begrotingsonrechtmatigheid in termen van aangegane verplichtingen in 2021):

- Voorkomen van begrotingsonrechtmatigheden door tijdig aanbieden bij nieuw beleid van incidentele suppletoire begrotingen (ISB's) naar het Parlement. Voor 2022 is afgelopen vrijdag d.d. 14 januari de 3^e ISB verzonden.
- Betrokkenheid bij beleid (PDC en dienst testen) en totstandkoming voor een rechtmatige uitvoering. De organisatie denkt in den brede mee over rechtmatige uitvoering. Kraan dicht ontwikkelt ook een instrument om de rechtmatige uitvoering verder te borgen in 2022.

De volgende dossiers zijn recent langsgekomen:

Onderwerp	Omvang (±)	Jaar	Rechtmatig?
Boostercampagne	€ PM	2021/2022	Ja
Donatie aan Suriname	€ 322.000	2022	Ja
Verlenging SON in 2022	€ 36.000.000	2022	Ja (dwingende spoed)
Verhogen analysecapaciteit (testbeleid spoor 1)	€ 252.000.000	2022	Ja

Een aantal voorbeelden van onrechtmatigheden die vanuit kraan dicht zijn gezien, zijn: thuisvaccinatie (€ 800.000), quarantaineplicht (€ 200.000), inkoop zuurstofconcentraten (€ ca. 2,5 mln), corona dashboard (€ 1,5 mln), ctb voor derdelanders (€ 2,7 mln) en XL teststraten loveland (€ 10,2 mln). Voor zover betrekking op 2021 wordt dit meegenomen in de verantwoording 2021.

Boostercampagne

De inkoop van extra vaccins en uitvoering van de booster campagne is onder dwingende spoed ook rechtmatig in gang gezet. Daarbij is zowel gekeken naar verantwoordelijkheid vanuit VWS en uitvoering door GGD'en/GGD GHOR en dergelijke.

Donatie Suriname

Dit betreft een donatie van zelftesten aan Suriname. Hier is een eerste verkenning gedaan met onder meer Domein Roerende Zaken om cf. regeling materieel beheer te handelen.

Verlenging SON

De Stichting Open Nederland kan rechtmatig worden verlengd (onder dwingende spoed) vanaf maart 2022. Daarnaast zal de komende periode worden benut om invlechting met Dienst Testen adequaat in te richten.

Verhogen analysecapaciteit

Als gevolg van de omikron variant die november 2021 de kop op stak was er aanvullende analysecapaciteit nodig voor het testbeleid. Bovenop de 100.000 tests per dag zijn er afgelopen week 75.000 tests per dag aanvullend gecontracteerd. Doordat het afwegingskader dwingende spoed kon worden ingevuld komt de aanbesteding rechtmatig tot stand. Via de derde ISB 2022 zijn de Kamers voordat de contracten waren getekend geïnformeerd over de aanvullende uitgaven.

Afwijkingsnota's

De afgelopen twee maanden is geconstateerd dat bij een onrechtmatige inkoop de afwijkingsprocedure niet altijd goed is gevolgd of gemonitord. De afwijkingsprocedure is op basis van deze inzichten herijkt (en vastgesteld) en wordt steeds meer op een juiste manier gevolgd zodat we een goed zicht hebben op de hoeveelheid en omvang van de onrechtmatigheden vanuit de VWS-organisatie.

Daarnaast is er een procedurewijziging vormgegeven waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen afwijkingsnota's waarin toestemming wordt gevraagd voorafgaand aan het ontstaan van de onrechtmatigheid en afwijkingsnota's waarin reeds ontstane onrechtmatigheden worden bekrachtigd. Dit vergroot de bewustwording. De verwachting is dat deze bewustwording bij zal dragen aan het terugdringen van onrechtmatigheden. Dit zal verder worden gemonitord in 2022. Daarnaast is de rol van FEZ in deze procedure vergroot.

Bijlage deelprojecten herstel

nr.	Dossier
1	Dwingende spoed
2	GGD GHOR-voorschotten 2020 en 2021
3A	Open House: Sneltesten en preventief testen
3B	Stichting Open Nederland: Testen voor toegang (SON)
4	Validatie CORON-IT
5	Vaccins
6	Bankgaranties (naleven comptabele eisen inzake voorschot-verstrekking)
7	Garanties: Juistheid en volledigheid - Getrouw beeld
8A	Borging getrouw beeld
8B	Getrouw beeld externe inhuur
9	Begrotingsonrecht-matigheid (naleving artikel 2.27 CW
10	Ontvlechting LCH/Medic
11	Beademingsapparatuur
12	Beheersing inkoop dossiers
13A	Laboratoria prijs/leveringscontrole
13B	Materialen (laboratoria)
14	Aanschaf zelf en sneltesten
15	Herinrichten administratie
16	Meerkosten GGD 'en
17	Materieelbeheer